

neris vivificatricem. Hanc prae oculis habebat, praesentia tangens, & futura prospiciens, cum uxorem suam Hevam appellavit, id est vitam suam, suorumque posterorum. Sic rem totam paraclare illustrat S. Epiphanius contra haereticos. 78. Haec est, quae per Evam significatur per enigma accepit, ut mater viventium vocaretur. Illa enim mater viventium vocata est etiam postquam audivit: Terra es, & in terram reverteris, post transgressionem: & mirum est quod post hanc transgressionem, magnum cognomen habuit; & secundum sensum quidem, ab illa Eva omnis hominum generatio genita est in terra. Hic autem vere a Maria haec vita mundo genita est, ut viventem gigneret: & facta est Maria mater viventium. Per enigma igitur Maria mater viventium appellata est, &c. En quo pacto B. Virgo extet hominum vita, & omnia: en qua de causa Deiparam Christus appellet vitam, & animam suam.

S. Epiphanius.

Dignior, ac locupletior Virginitas laudator Christus D.

S. Bernardus.

Eccle. 1. 8.

And. Cretensis.

Pl. 36. 5.

Fontes pro canticis, seu carminibus.

Isai. 12. 3.

accepta salute laudabitis. Unde constat, figurate loquendo idem omnino esse haurire, atque canere: & carmina appellari fontes. Omnes igitur Dei fontes, id est, carmina, & cantus, ad unam Deiparam digne commendandam, diriguntur. Atque in ejus magnalibus enarandis, numerandis, & pronunciandis, tota Dei sapientia, quanta quanta est, intenditur. Potent ex Hebraeo transferri: Omnes modulationes, aspectus, coniectus oculorum, cogitationes, studia, contemplationes, omnes ingenii mei vena in te. Dixeris: Tiene la sabiduria de Dios muy bien que hazer en alabar a Maria. Hic opus, hic labor est. Ut enim S. Idephonus de Virginitate Mariae c. 3. Mariae laudes decantare, & pro illius excellentia depugnare, o-mnis est Spiritus sancti & virtutis Altissimi, quae eam obumbravit. Virtus Altissimi appellatur Dei Filius juxta interpretationem Athanasij ser. de Deipara ad illud Luc. 1. Virtus Altissimi obumbrabit tibi. Ad hanc igitur Incarnatam Dei Sapientiam spectat Virginitatem Matrem digne commendare.

In Deipara dilaudanda omnis Dei sapientia intentata.

Mariam dilaudare opus est Spiritus sancti.

Rupertus.

Digna Deipara collaudatio a Deo.

Hinc Rupertus, cum divini Sponsi voces audiret in Mariae laudibus exultantis, quas enumerat suo illo Cantorum Cantico, praesertim cap. 4. sic exclamat lib. 3. O pulchritudo admirabilis, quam sic admiratur, & collaudat pulcherrimus auctor ipse pulchritudinis septem praconis. Consideravit oculos, capillos, dentes, labia, genas, collum, & ubera, & pro singulis dilectus singula decantavit digne collaudationis capitula. Preme illud: digna collaudationis capitula. Virgo quippe ea est, eaque sunt ejus magnalia, tam supra humanum, & Angelicum captum, tam ingentia, tamque numerosa; ut pro dignitate a sola Dei infinita sapientia, a qua profuxere, possint enarrari, numerari, & efferi: ab hominibus, & Angelis non digne, sed congrue. S. Epiphanius in deprecatione ad Virginitatem, appellat Canticum Cherubim, & Hymnum Angelorum. utpote quae a Cherubinis dumtaxat digne laudabilis sit, qui multitudo seu plenitudo scientiae interpretantur, id est, Angeli, in quibus praesertim infinita Dei sapientia resplendet. Quasi sola Dei Sapientia, pro dignitate valeat tantae Virginitatis laudes decantare. Opportune ergo dictum a Siracide nostro: Sapientia laudabit animam suam.

SECTIO VII.

Christi ac Deiparae magnalia admiratione, & stupore hominum, & Angelorum celebranda.

168 EST hoc, quod Ecclesiasticus scribit de Incarnata Dei Sapientia, ac Dei genitrice: In plenitudine sancta admirabitur: id est, in admiratione erit, miraculo erit hominibus, & Angelis. De Christo habes apud Isaiam c. 9. praedictionem illam, Parvulus natus est nobis, & filius datus est nobis, &c. & vocabitur nomen ejus admirabilis. Hebraice pro, admirabilis, ex vox Pele, id est, mirificus, miraculosus, miraculum, sciens mirabilia. Symmachus extulit: Quos, quod est quid praeter opinionem, & quodammodo supra fidem, ipsam admirabilitatem, & si ita loqui fas est, paradoxum quid. Merito ea admirationis nomenclatura praenotatus Christus Dominus, ut qui Angelis, & hominibus summam futurus esset admirationi,

Isai. 9.

Christus admiratione celebrandus.

Euseb. lib. 7. de demon. c. 8.

tionem, & stupori, ob Incarnationis opus, & oconomiam, quae Angelicis, & humanis mentibus paradoxum quid apparebat, praeter opinionem, & fidem, atque adeo ipsamet admirabilis. Certè Pele vocabulum est illius Angeli, qui Manue, & uxori ejus apparuit, & Christum venturum praesignabat, Judic. 13. 17. Quarenti enim nomen ejus respondit: Quid quæris nomen meum, quod est Pele? id est, mirabile. Sin quidem mirabilem ostendit non solum in suo adventu, sed cum se ipsum sacrificare jussus est. Nam cum Manue ex Angeli imperio hœdum, & libamenta offerret Domino, qui facit mirabilia: cumque ascenderet flamma altaris in caelum, Angelus Domini pariter in flamma ascendit. Quo insolito, & admirabili spectaculo praesignari Christi Domini sacrificium vel in Cruce, vel in Eucharistiae altari, rectè arbitratur S. Augustinus in quaest. super Judic. lib. 7. c. 52. 53. & 54. Quid mirum, mirabilis appelleretur, sique omnibus admirationi, & stupori, qui talia, tamque magnifica, & paradoxa propemodum operatur? jure ergo ac merito suo exigit, ut admiratione, & stupore celebretur.

Judic. 13. 17.

V. 19.

Aba 3. 1.

LXX. Interp.

Exod. 25. 20.

S. Cyril.

Exod. 25. 20.

169. Huc respexit Abacuc in suo Cantico c. 3. ubi de Christi adventu, & magnalibus ad litteram agit. Sic priora verba LXX. efferunt, quos multi Patres sequuntur: Domine, audivi auditionem tuam, & timui: consideravi opera tua, & expavi. Quae haec auditio, seu res audita? quae erant opera illa Dei tanta, & in quarum consideratione, magnitudine, & praesentia, admiratione attonitus, & quasi raptus in mentis excessum, expavit, & obstupuit Propheta? Certè Ecclesiae Doctores communiter putant, ea opera esse opera Incarnationis, & redemptionis; quae re ipsa completa propheticis oculis dum intueretur, Vates, stupori illi erant, Subtextit Habacuc continenter: In medio duorum animalium cognosceris. Theodoretus aliorum recitat sententiam, existimantium, duo animalia Angelos esse, atque homines. Quasi dicat Propheta; Cognosceatur Christus ab Angelis, & hominibus non absque ingenti stupore, & admiratione. S. Cyrillus dictum hoc putat cum respectu ad Cherubinos, qui medium continebant propitiatorium, id est, Christum Angelis, & hominibus admirabilem: Cognosceris, o Domine, quod eris nostrum similem factus, nempe propitiatorium, ut ex paradigma, seu exemplari in sancto Tabernaculo perspicue cognosceris: stas enim in medio duorum animalium, hoc, est Cherubim, & nomen tibi propitiatorium. Et quidem Cherubimorum habitus, & gestus illorum erat, qui silentio obfirmantes labia, magna admiratione tenebantur, & superciliis stuporis signa exhibent: Miraban el propiciatorio, mirabanse, y admirabanse arguendo las cejas. Sic enim habes Exod. 25. 20. Cherubim utrumque latus propitiatorii tegant expandentes alas, & operientes oraculum, respiciantque se mutuo versis vultibus in propitiatorium. Etenim res erat, opera erant, quae inaudivit Propheta, & intuebantur Cherubini admiratione, stupore quia etiam quam dignissima; nempe divini Verbi Incarnationis, & Incarnationis oconomia, operaque divinissima; quae admiratione, & stupore celebrabant Parco multis.

170 De Virgine multum inclyta habes, deque ejus magnalibus Cant. 4. Sicut turris

David collum tuum, quae adificata est cum propugnaculis. Hailgrinus per collum sive cervicem adinstar erectae turris, intelligit Deiparae sublimissimam excellentiam. Ex Hebraeo veritas: Quae adificata est ad suspendendum ora: ut enim argute explicat Pagninus, ore stupido turrim illam respiciunt ob eximiam ejus pulchritudinem. Contueri possunt Angeli, & homines Virginitatem Matrem, atque ejus magnalia, ora tamen eloqui nequeunt infinita Dei miracula, quae in Deipara eminent, vifaque intuentes reddunt stupidos, mutos, elingues: quasi non aliter ea celebrare possint nisi admiratione, & stupore. Signum magnum, quod apparuit in caelo, Miraculum magnum est, mulier nempe amicta sole: Dei genitrix Virgo tota luminosa; & caelestis. Opportune quidem dum sole circumamicta apparet, miraculum magnum appellatur, quod in stuporem rapiat, & admirationem, eam intuentes, & contemplantes: perinde enim est sole amicti atque stupore, & admiratione circumdari: quippe admiratio dicitur a nostro Siracide sol, cap. 43. 2. Solvas admirabile. A-rabicus effert; admiratio, seu vas admirationis: instrumentum seu organum admirationis in admirationem rapiens. Hic jam resonent S. Epiphanius voces de laud. B. Virgo. O Virgo sanctissima, quae exercitus Angelorum in stuporem deduxisti. Stupendum enim est miraculum in caelis mulier amicta sole, mulier gestans lucem in ulnis, &c.

Deipara turris Davidica adificata ad suspendenda ora hominum & Angelorum.

Apoc. 12. 1.

Eccle. 43. rabicus effert; admiratio, seu vas admirationis.

S. Epiphanius.

Archangelus Gabriel stetit coram Virgine admiratione raptus.

Andre. Ierosol. Sic etiam ceteri Angeli.

S. Epiphanius.

171. E caelo ad terras avolvit Angelus Gabriel Incarnationis nuncius, Virginitatem salutaturus: Et ingressus Angelus ad eam dixit: Ave Maria, gratia plena, &c. Quid? Vix ne ad Mariae domicilium pervenit, & statim eam intra cubiculum revisit, ac ne allocutus est? Nequaquam; quin potius antequam Virgini denunciaret, stetit admiratione raptus, stupore detentus, quasi qui verba proferre nequeat, & pro verbis admiratione utatur. Novum planè dictum, nisi assertorem haberet Andream Hierosoly. Archiepiscopus in Mariae Deiparae salutationem: Ad domum stetit; meditabundo nimirum similis factus, ac secum quasi basitans variis cogitationibus distrabebat. Quid cunctaris? quid admiraris? Certè admirationi, & stupori Archangelo erat Virgo Deum genitura; puella ad dignitatis apicem evecta, plena, & superplena gratiae: hanc videlicet Virginitatem volebat non tam verbis, quam admiratione, & stupore celebrare. Sic etiam de reliquis caelestibus spiritibus excogitavit S. Epiphanius loco proximè relato: Celorum virtutes in stuporem convertit. Obstupuerunt omnes Angeli, & Archangeli, Principatus, Potestates, Throni, Dominationes, Cherubim, & Seraphim, & Angelorum universus exercitus, timore, tremoreque gravi detenti; quia cernebant illum, qui habitat in caelis, per eam versari in terra, & exhorrescebant. Spectabant Virginitatem, caelum, & thronum, & formidabant dum conspicerent eum, qui principio caret, descendentem à throno cherubico, & in utero Virgineo sedere. En omnes Angelorum Ordines in stuporem raptos, & exhorrescentes ad tantae Virginitatis gloriam: en quo pacto Deiparae magnalia admiratione concelebrent.